

Програма підвищення кваліфікації
вихователів закладів дошкільної освіти
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Складники програми	Зміст програми
Назва програми	РОЗВИТОК ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
Розробники	<p>1. <i>Керівник проєктної групи:</i> Котелянець Юлія Сергіївна – докторка педагогічних наук, доцентка кафедри методик дошкільної та початкової освіти, доцентка кафедри методик дошкільної та початкової освіти.</p> <p><i>Члени проєктної групи:</i></p> <p>1. Горська Олена Олександрівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри філологічних дисциплін початкового навчання, доцентка кафедри методик дошкільної та початкової освіти.</p> <p>2. Нікітіна Олена Олександрівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка кафедри методик дошкільної та початкової освіти, доцентка кафедри методик дошкільної та початкової освіти.</p>
Напрямок (найменування)	<p>Підвищення рівня професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій);</p> <p>формування спільних для ключових компетентностей умінь, визначених частиною першою статті 12 Закону України «Про освіту»;</p> <p>використання інформаційно-комунікативних та цифрових</p>

	<p>технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку;</p> <p>У разі викладання декількох навчальних предметів педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжтестастійний період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством.</p>
Форми підвищення кваліфікації	Очно-дистанційна; заочна
Вид підвищення кваліфікації	навчання за програмою підвищення кваліфікації
Цільова аудиторія	Педагогічні працівники: науково-педагогічні працівники, фахівці Центрів професійного розвитку, методисти відділів дошкільної освіти обласних/міських інститутів післядипломної освіти; педагогічні працівники закладів освіти, що забезпечують здобуття дошкільної освіти дітям відповідного віку.
Мета програми	<p>Метою підвищення кваліфікації педагогічних працівників є фаховий розвиток згідно з державною політикою в галузі освіти, забезпечення якості освіти.</p> <p>Підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти щодо реалізації завдань Державного стандарту дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики в галузі освіти, запитів громадянського</p>

	суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.
Зміст програми (анотація)	<p>Зміст типової освітньої програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, ураховує особливості професійної діяльності вихователя закладу дошкільної освіти й визначається вимогами суспільства знань щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми стандартами, вимогами до компетентностей педагогічних працівників; запитами замовників освітніх послуг. Зміст програми має практичну спрямованість, містить обов'язкову й вибіркочу складові та охоплює змістову, практичну (практико зорієнтовану) і ресурсну (методичну) складові підвищення кваліфікації вихователів.</p>
Обсяг програми (тривалість)	<p>Загальний обсяг підвищення кваліфікації педагогічного працівника закладу дошкільної освіти – не рідше одного разу на 5 років загальним обсягом не менше 120 годин.</p> <p>Обов'язкова частина складається з очних сесій (60 год.) та дистанційного курсу (30 год.) і охоплює фахові навчальні модулі. Вибіркова частина (30 год.) передбачає вільний вибір модулів у дистанційному форматі з урахуванням індивідуальних потреб вихователів, тобто навчальний план типової освітньої програми передбачає</p>

	<p>120 академічних годин, 4 ECTS-кредити, з яких 90 академічних годин (3 ECTS-кредити) – обов’язкова складова і 30 академічних годин (1 ECTS-кредит) – вибіркова.</p>
<p>Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться (загальні, фахові тощо)</p>	<p>Профілі базових компетентностей педагогічних працівників ЗДО містять основні індивідуально-особистісні та професійно-діяльнісні якості, потрібні для успішного виконання стратегічної мети й завдань реформування дошкільної освіти:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – громадянська – здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права та обов’язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та важливість його сталого розвитку; – соціальна – здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп; – культурна – здатність виявляти повагу до національної української культури та цінувати її, поважати багатоманітність і мультикультурність; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження; – лідерська – здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов’язків, мотивування людей до досягнення спільної мети; – підприємницька – здатність до

творчого пошуку й реалізації нових ідей, досягнення результатів професійної діяльності; до керування життям і кар'єрою, планування культурних та соціальних проектів, управління ними, критично мислити;

– **етична** – здатність усвідомлювати професійні можливості та діяти в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань, доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності.

Професійні компетентності:

– **прогностична** – здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу; здатність до цілепокладання, самоорганізації та підготовки до здійснення освітнього процесу; до документування професійної діяльності;

– **організаційна** – здатність забезпечувати здобуття дошкільної освіти державною мовою; обирати ефективні методи, форми, засоби організації освітнього процесу відповідно до потреб здобувачів освіти; організовувати ігрову й інші види дитячої діяльності; забезпечувати здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами;

– **оцінювально-аналітична** – здатність здійснювати моніторинг якості освітньої діяльності та інтерпретувати його результати для адаптації та коригування освітнього процесу відповідно до

можливостей і потреб здобувачів освіти; визначати рівень сформованості компетентностей у здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту;

– **предметно-методична** – здатність формувати у здобувачів освіти ключові компетентності відповідно до Державного стандарту;

– **здоров'язбережувальна** – здатність організувати фізично й психологічно безпечне освітнє середовище;

– **проектувальна** – організовувати та проектувати освітні осередки за принципами універсального дизайну та розумного пристосування;

– **психоемоційна** – здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії; до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність та стресостійкість;

– **педагогічне партнерство** – здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності; до командної взаємодії; здатність залучати учасників до освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності;

– **морально-етична** – здатність урахувати культурні, релігійні, соціальні й мовні особливості родини в освітньому процесі; здійснювати незалежно від своїх поглядів, стереотипів та упереджень;

– **здатність до навчання упродовж життя** – здатність до саморефлексії й самооцінювання професійної діяльності; здатність

	<p>планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту;</p> <p>– інформаційно-комунікаційна – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі; ефективно використовувати ІКТ та електронні освітні ресурси в професійній діяльності дотримуватися правил безпечної поведінки в цифровому середовищі.</p>
Види діяльності	<p>Дистанційна, мережева форми навчання, яка передбачає проведення інтерактивних вебінарів, відеоконференцій, онлайн-практикумів, обговорення актуальних питань та обмін досвідом щодо впровадження оновленого Стандарту, самостійна робота у вигляді моніторингу та оцінки результатів пропонуваніх освітніх змін.</p>
Результати підвищення кваліфікації	<p>Підсумковий контроль, який передбачає вихідне тестування з оцінкою та захист випускної роботи – захист авторських розробок (проектів, технологічних портфоліо, навчально-методичних розробок та ін.)</p>
Строки виконання програми	<p>Відповідно до плану-графіка підвищення кваліфікації педагогічних працівників на 2022 р.</p>
Місце виконання програми	<p>Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка вул. Шевченка, 1, м. Кропивницький</p>
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	<p>Сертифікат про підвищення кваліфікації</p>

Актуальність програми полягає в потребі впровадження у практику закладів дошкільної освіти змісту, форм, методів організації розвивальної життєдіяльності дітей дошкільного віку з огляду на стратегії, мету, завдання оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). Програму розроблено відповідно до положень чинного законодавства – законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту». Програма передбачає формування загальних та фахових компетентностей щодо реалізації оновленого Стандарту з урахуванням особистісно орієнтованого, інтегрованого, компетентнісного, діяльнісного підходів. Мета Стандарту – збереження самоцінності дошкільного дитинства, визначення вимог та рівня розвиненості, освіченості й виховання дитини дошкільного віку, забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою. Виконання вимог Стандарту забезпечує врахування задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних психічних і фізичних можливостей дитини в найбільш оптимальній формі.

В Україні дошкільна освіта є обов'язковою ланкою в системі безперервного навчання й важливим етапом цілісного розвитку дитини. Зміст сучасної дошкільної освіти органічно пов'язано з ідеями Нової української школи. Результатом плідної роботи науковців стала реалізація принципу наступності між дошкільною та початковою ланками на рівні державних стандартів та навчальних програм.

Згідно з роз'ясненням МОН України щодо якісної організації діяльності закладів дошкільної освіти, упровадження в щоденну діяльність ЗДО нового Державного стандарту спрямовано на покращення освітнього процесу в 2021/2022 н. р. Оновлений зміст БКДО зорієнтовано на забезпечення рівного доступу всіх дітей раннього та дошкільного віку до якісної освіти, зокрема й дітей з особливими освітніми потребами.

Пріоритетними напрямками дошкільної освіти визначено гуманне ставлення до дитини, принцип природовідповідності, патріотичне та громадянське виховання, використання казки та гри у гармонійному

розвитку особистості та ідею солідарної відповідальності держави, громади, родини, фахівців педагогічної освіти та інших професій, відповідальних за піклування, догляд і розвиток дітей раннього та дошкільного віку.

Сучасний вихователь насамперед новатор, який добре орієнтується в пріоритетах сучасності, творчо ставиться до роботи. У сучасних умовах конкурентоспроможним ресурсом діяльності вихователя є найперше загальна й професійно-педагогічна культура, що забезпечує особистісний розвиток, вихід за межі нормативної діяльності, здатність створювати і передавати вихованцям цінності суспільства.

Очікувані результати навчання охоплюють:

Знання й розуміння:	<ul style="list-style-type: none"> – сучасних тенденцій розвитку освіти загалом, дошкільної зокрема; – соціально-правових основ, законодавчих актів у галузі дошкільної освіти; – основних механізмів функціонування й реалізації компетентнісної освітньої парадигми; – способів реалізації інтеграційного підходу; – концепції інклюзивної освіти.
Розвинені вміння:	<ul style="list-style-type: none"> – організувати педагогічну діяльність на компетентнісних засадах; – реалізувати вимоги освітніх програм з упровадженням сучасних методів, форм, технологій; – діагностувати освітній процес, складати індивідуальні освітні маршрути для становлення особистості дитини; – керувати проєтною діяльністю дошкільників; – організувати культуромовне освітньо-розвивальне середовище; – проєктувати власну програму професійно-особистісного зростання.
Диспозиції (цінності, ставлення):	<ul style="list-style-type: none"> – дитиноцентризм, цінність особистості; – готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток; – відданість ідеї щодо значущої участі в

	<p>освітньому процесі;</p> <ul style="list-style-type: none">– просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);– рефлексія власної професійної практики.
--	---

План-графік освітньої навчальної програми

Період навчання	К-сть год.	Модулі/теми	Основні поняття
Обов'язкова складова			
Очна сесія 1	9	Модуль. Сучасний вихователь як провідник змін	Нові ролі й завдання вихователя в контексті сучасних змін. Основні підходи в освітньому процесі (компетентнісний, особистісно зорієнтований, інтегрований, діяльнісний). Загальні та професійні компетентності вихователя ЗДО.
Дистанційний курс	25	Модуль. Концептуальні засади реалізації інваріантного складника державного стандарту дошкільної освіти	Державний стандарт дошкільної освіти. Зміст освіти: освітні напрями. Програми розвитку дитини. Види планування в освітньому процесі ЗДО.
	20	Модуль. Особливості реалізації варіативного складника державного стандарту дошкільної освіти	Державний стандарт дошкільної освіти. Зміст освіти: освітні напрями. Програми розвитку дитини. Види планування в освітньому процесі ЗДО. Шляхи забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою. Підсумковий захід (підсумковий тест).
Очна сесія 2	36	Модуль. Організація ефективного і безпечного освітнього середовища	Роль вихователя у формуванні психологічно та фізично безпечного середовища. Особливості організації освітньо-розвивального середовища в ЗДО. Мультикультурне освітнє середовище.
		Модуль. Інтеграція в ЗДО	Інтеграція як основна стратегія модернізації дошкільної освіти (види інтеграції в різних видах діяльності дитини дошкільного віку).

		Модуль. Особливості впровадження сучасних технологій в освітній процес ЗДО	Вибір оптимальних інноваційних педагогічних технологій за сферами життєдіяльності дитини дошкільного віку з урахуванням освітніх напрямів.
		Модуль. Педагогіка партнерства: сутність, основні принципи	Співпраця з родинами. Переваги залучення батьків до освітнього процесу. Форми залучення батьків. Батьки як помічники вихователя.
		Модуль. Основи інклюзивної освіти	Інклюзивна освіта в ЗДО: механізми надання додаткової підтримки (асистент вихователя, індивідуальна програма розвитку). Специфіка роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.
		Модуль. Психологічний супровід освітнього процесу ЗДО	Теорія емоційного інтелекту. Причини, ознаки, шляхи подолання професійного вигорання. Толерантність та її сутнісні характеристики. Саморефлексія.
Усього	90		
Вибіркова складова			
Дистанційний курс	30		
Усього	120		

**Навчально-тематичний план
програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта**

Період навчання	К-сть год. ECTS	Модуль/теми	Інтерактивна лекція	Тренінгові заняття	Майстер-клас	Дискусії (тематичні, подіумні)	Конференції	Самостійна робота
Обов'язкова складова								
Очна сесія 1	Модуль. Сучасний вихователь як провідник змін							
	2	Відкриття першої (очної) сесії					1	
	2	Нові ролі вихователя у контексті реформування дошкільної та початкової освіти в Україні				1		1
	2	Сучасні підходи до реалізації змісту Державного стандарту дошкільної освіти				2		
	1	Загальні та професійні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти	1					1
	2	Професійний розвиток та самовдосконалення		2				
Разом	9 (0,3 ECTS)		1	2		3	1	2

		Модуль. Концептуальні засади реалізації інваріантного складника державного стандарту дошкільної освіти						
Дистанційний курс		Тема 1. Доступна та якісна дошкільна освіта. Умови реалізації Державного стандарту дошкільної освіти	2					
		Тема 2. Особистісна компетентність дитини	2					
		Тема 3. Сутнісна характеристика освітнього напрямку «Особистість дитини»: рухова та здоров'язберезувальна компетентності				2		1
		Тема 4. Нові вектори освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»				2		1
		Тема 5. Зміст та завдання освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі»				2		1
		Тема 6. Домінанта освітнього напрямку «Гра дитини»				2		1
		Тема 7. Нові стратегії змістового компоненту освітнього напрямку «Дитина в соціумі»				2		1
		Тема 8. Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини»				2		1
		Тема 9. Особливості змісту освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва»				2		1
		25 (0,8 ECTS)		4			14	7

Модуль. Особливості реалізації варіативного складника державного стандарту дошкільної освіти								
Дистанційний курс		Тема 10. Характеристика освітнього напрямку «Особистість дитини. Спортивні ігри (шахи, футбол, баскетбол)»				2		1
		Тема 11. «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі. Комп'ютерна грамота»: готуємо педагогів до впровадження освітнього напрямку		2				1
		Тема 12. Реалізація Державного стандарту дошкільної освіти за освітнім напрямом «Мовлення дитини. Основи грамоти»		2				
		Тема 13. Особливості освітнього напрямку «Мовлення дитини. Іноземна мова»		2				
		Тема 14. Сутність і зміст освітнього напрямку «Дитина в соціумі. Соціально-фінансова грамотність»				2		1
		Тема 15. Зміст і умови реалізації освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва. Хореографія»				2		1
		Тема 16. Забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою в реалізації перспектив розвитку дитини					2	
		Підсумковий тест		2				
	20 (0,7 ECTS)			8		6	2	4
Разом	45 (1,5 ECTS)		4	8		20	2	11

Очна сесія 2	Модуль. Організація ефективного і безпечного освітнього середовища							
	2	Особливості організації освітньо-розвивального середовища в контексті Державного стандарту дошкільної освіти	1					1
	2	Роль вихователя у формуванні психологічно та фізично безпечного середовища		2				
	2	Особливості організації мультикультурного середовища в закладі дошкільної освіти		2				
	Модуль. Інтеграція в закладі дошкільної освіти							
	2	Інтеграція як основна стратегія модернізації дошкільної освіти		2				
	Модуль. Особливості впровадження сучасних технологій в освітній процес закладу дошкільної освіти							
	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Особистість дитини» у різних видах діяльності		1				1
	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» у різних видах діяльності		2				
	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Дитина в природному довкіллі» у різних видах діяльності		2				
	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Гра дитини»		2				

	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Дитина в соціумі» у різних видах діяльності		1				1
	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Мовлення дитини» у різних видах діяльності		2				
	2	Стратегії формування компетентностей освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» у різних видах діяльності		2				
Модуль. Педагогіка партнерства: сутність, основні принципи								
	2	Педагогіка партнерства				2		
Модуль. Основи інклюзивної освіти								
	8	Специфіка роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	4	2				2
Модуль. Психологічний супровід освітнього процесу ЗДО								
	2	Теорія емоційного інтелекту	1					1
	1	Професійне вигорання: причини та шляхи уникнення				1		
	1	Рефлексія професійної діяльності вихователя				1		
Разом	36 (1,2 ECTS)		6	20		4		6

Разом	90 (3 ECTS) (45 год/1,5 ECTS очних, 45 год/1,5 ECTS дистанційних)	11	30		27	3	19
Вибіркова складова							
Дистанційний курс	6	Формування творчої особистості дошкільника	2				4
	6	Шляхи реалізації індивідуальної траєкторії розвитку вихователя закладу дошкільної освіти	2				4
	6	Інформаційно-цифрова компетентність сучасного педагога	2	2			2
	6	Європейський досвід реалізації ключових завдань дошкільної освіти	2			2	2
	6	Технології організації театральної-ігрової діяльності дітей дошкільного віку	2	2			2
		Захист авторських розробок			x		
Разом	30 (1 ECTS)	Разом вибіркова складова	10	4		2	14
Усього	120 (4 ECTS)		21	34		29	3 33

*Програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти за спеціальністю 012 Дошкільна освіта розроблено відповідно до сучасної державної освітньої політики, законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту» і Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо впровадження оновленого Базового компонента дошкільної освіти (наказ МОНУ від 31.03.2021 № 397).

Перелік літератури

1. Закон України “Про освіту” [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Закон України “Про повну загальну середню освіту” [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984>.
3. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text>.
4. Державний стандарт початкової освіти, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2019 р. № 688) [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>.
5. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
6. Типова освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти, затверджена Наказом МОН України №36 від 15.01.2018р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-organizaciyi-i-provedennya-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladami-pislyadiplomnoyi-pedagogichnoyi-osviti>.
7. Типові програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджені Наказом МОН України №457 від 23.04.2021 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-program-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv>.
8. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білокаленко [та ін.]; наук. ред.: Г. В. Беленька, М.А. Машовець; Мін. осв. І науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 304 с.